

**ОСОБЛИВОСТІ ВИЯВУ СЕМАНТИКИ ЕМОТИВІВ
У НІМЕЦЬКОМУ ПРОЗОВОМУ МОВЛЕННІ
(на матеріалі роману Рейнгарда Їргля «Die Stille»)**

Н.В. Романова, докт. філол. наук (Херсон)

У статті розглянуто семантику емотивів у мові сучасної німецької прози, виявлено їхнє смислове наповнення на тлі емоційних і емотивних ситуацій, простежено динаміку семантичного розвитку феномену, запропоновано класифікацію емотивів як механізмів емоційної поведінки.

Ключові слова: емотив, емоційне, емоція, семантика, контекст, емоційна / емотивна ситуація.

Романова Н.В. Особенности проявления семантики эмотивов в немецкой прозаической речи (на материале романа Рейнгарда Иргля «Die Stille»). В статье рассмотрено семантику эмотивов в языке современной немецкой прозы, выявлено их смысловое наполнение на фоне эмоциональных, эмотивных и комбинированных ситуаций, прослежено динамику семантического развития феномена, предложено классификацию эмотивов как механизмов эмоционального поведения.

Ключевые слова: эмотив, эмоциональное, эмоция, семантика, контекст, эмоциональная/эмотивная ситуация.

Romanova N.V. Features discover semantics emotive vocabulary in German prose speech (based on the novel by Reinhard Yirgl «The silence»). The article focuses on semantics of emotive vocabulary in the modern German prose, their semantic content amid emotional, emotive and combined situations are found, the dynamics of semantic phenomenon is retraced, the classification of emotive vocabulary as mechanisms of emotional behavior is offered.

Key words: emotive word, emotional, emotion, semantics, context, emotional/emotive situation.

Об'єктом нашого наукового розшуку є емотиви як мовні знаки базових емоцій, що адекватно вживаються усіма представниками німецької лінгвоспільноти для самовираження.

Предметом дослідження слугує семантика названих лексичних одиниць у прозовому художньому «премієночному» мовленні, а саме в романі Рейнгарда Їргля (1953), номінованому Grimmelshausen-Preis (2009) і Georg-Büchner-Preis (2010).

Метою статті є з'ясування основних типів семантики емотивів із урахуванням лінгвістичного й стилістичного контекстів. Лінгвістичний контекст розуміємо як «сукупність формально фіксованих умов, за яких однозначно виділяється зміст будь-якої мовної одиниці» [7, с. 243]. Поняття стилістичного контексту є дискусійним. Його теоретичне обґрунтування залежить від того, що над чим домінує – функція чи стиль [11, с. 69–89]. За І.В. Арнольд, стилістичний контекст не тільки вказує на реалізацію певного лексико-семантичного варіанта

слова, але й додає йому нових оказіональних конотацій. Цей контекст є тлом, «на якому, переважно за контрастом, але іноді й за подібністю, виникає експресивність стилістичного прийому» [1, с. 280].

Актуальність вибору теми визначається загальною спрямованістю сучасної лінгвістики на розгляд семантичного потенціалу слова в площині комунікативних процесів, що дає змогу уточнити характер взаємодії між мовою і культурою мовлення та з'ясувати, як емотиви об'єктивують у собі знання етносу про емоційне.

До проблеми вербалізації емоційного в мові, мовленні й мовленнєвій діяльності деякі дослідники звернулись ще в античні часи. Серед них Марк Туллій Цицерон (106–43 рр. до н.е.), видатний давньоримський оратор, філософ і літератор, Марк Теренцій Варрон Реатинський (116–27 рр. до н.е.), учений-енциклопедист і письменник. Утім, це були фрагментарні праці з риторики та граматики, що ґрунтувалися на раціоналістичному підході. Основні принципи цього підходу розробив Аристотель, для якого закони мислення були тотожні природним законам. При цьому емоції кваліфікувались не як природні події, а як людські. Сутність людського зводилась до розуму чи доброго, психічне ж уважалось поганим, що потребує корекції. Звідси відмова давньогрецьких учених вивчати емоційне як лінгвістичне явище [4, с. 10].

Загалом у науковій парадигмі лінгвістичних знань уявлення про емотиви коливається від вузького розуміння, обмеженого аналізом вигуків як форми вираження емоційного стану [3, с. 72–80] чи демінутивних суфіксів як словотвірного засобу [13, с. 43–52], до припущення впливу такої лексики на формування емотивності тексту [10]. Окреслилися чотири основні лінії у розумінні й дослідженні природи емотивів: функціональна, представники якої намагаються визначити функції і функціонування емотивів (О.А. Бородкина, А.А. Залевская, А.А. Штеба та ін.), антропоцентрична, де науковці ставлять питання про тісний зв'язок емотивів із загальнокультурним розвитком мовної особистості на тлі етнопсихологічних й історично-культурних чинників (Н.Д. Арутюнова, Е.М. Вольф, Ю.Н. Караулов та ін.), когнітивна, на думку її прихильників, емотиви моделюються мовною свідомістю, релевантні видам мислення, мають національну специфіку (С.В. Валиулина, М.В. Димитренко, В.И. Карасик та ін.) і аксіологічна, в руслі якої мовознавці поєднують емотиви з оцінкою картини світу, якістю мовлення, спричиненого психічним станом мовця, оцінним ставленням до дійсності, переосмисленням семантичної структури слів (Г.А. Багаутдинова, Н.В. Гончарова, Т.Ю. Ма та ін.). Звичайно, кожна із наведених ліній характеризується тим чи тим підходом до тлумачення емотивів, що обумовлено вибором предмета вивчення, акцентуацією уваги на тому чи тому аспекті мовної одиниці та домінуючою лінгвістичною парадигмою.

На розуміння вітчизняними лінгвістами феномена емотиву [8, с. 54] принциповий вплив має концепція В.І. Шаховського про категоризацію емоцій у лексико-семантичній системі мови. Йдеться про різновиди емотивів – афективи й конотативи. Під афективом російський германіст розуміє слово, значення якого є єдиним способом вербалізації емоції, без її найменування (вигуки, вигукові слова, лайлива, пестлива, нецензурна лексика). Конотатив В.І. Шаховський визначає через семантичну структуру слова й апелює до його емотивно забарвленої семи, або семени емотивно-суб'єктивної оцінки [14, с. 25]. Отже, змістовий аспект емотиву характеризується різною логікою: афектив тяжіє до особливої емоційної логіки, під час якої знижується ступінь самовладання [9, с. 19], а конотатив – до логіки розуму, що «висуває принципово нові ідеї, дає можливість вийти за межі відомого, забезпечує прогрес наукового пізнання» [Там само, с. 159]. Відтак емотиви можна поділити за ознакою «неконтрольованість – контрольованість» на стихійні й цілеспрямовані, за ознакою «неусвідомлювання – усвідомлювання» – на неусвідомлювані й усвідомлювані, за ознакою «спонтанність – підготовленість» – на емоційні й емотивні, за ознакою «напруженість – ненапруженість» – на стилістично знижені й стилістично високі, за ознакою «актуалізація – деактуалізація» – на узуальні й оказіональні чи контекстуальні, за ознакою «активний – пасивний» – на частотні й нечастотні тощо. Відразу зауважимо, що вичерпна характеристика семантики емотивів за певною ознакою може бути представлена тільки в її зіставному аспекті одне з одним; емоційна й емотивна ситуації у тексті можуть не лише співіснувати, але й нашаровуватись, перехрещуватись, інтегрувати одна в одну.

Емоційна ситуація – це умовна сукупність обставин, що найчастіше викликають емоції у людини. Така ситуація більшою чи меншою мірою зумовлює появу афективів. Що стосується емотивної ситуації, то очевидним для неї є факт реалізації людських емоцій. У цьому випадку переважають конотативи. Таким чином, семантика емотивів є одним із найважливіших показників значущості емоційного в житті мовця, дієвим механізмом організації усїєї картини світу чи окремих її фрагментів.

Обсяг статті не дозволяє детально проаналізувати кожен емоційну чи емотивну ситуацію у змістово-фактуальному матеріалі. Тому наведемо найбільш типові їхні зображення.

Визначальною рисою зображення емоційного є лексична, семантична й синтаксична ущільненість ситуації. Особливо помітною ця тенденція стає тоді, коли авторські шукання нових шляхів презентації звукової форми слова зумовлюють посилений розвиток неологічних словотвірних структур: *So erwiderte sie mir: –Waisen: durch **Dieschuld** des Vaters, musst du dazusagen & auch, daß **Diesermann** ein **!Unhold** gewesen war: ein **Menschenverderber**, ein – (und sie würde auch heute das dritte Wort, unseren toten Vater zu verdammen, nicht finden können –) –Ja*

Lizi: ein Unhold, ein Menschenverderber – –der schließlich auch unsere !Gutmutter auf dem Gewissen hat: in !Alleewigkeit soll ers !büßen [15, S. 21–22]. Функціональне злиття артикля й іменника *Dieschuld*, вказівного займенника й іменника *Diesermann*, особового й вказівного займенників *ers*, зближення знаків пунктуації із іменниковими дериватами *!Unhold* і дієсловами-термінами *!büßen*, накладання пунктуації і поєднання означення й означуваного *!Gutmutter*, *!Alleewigkeit*, повтор стилістично забарвленого негативного композита *ein Menschenverderber* (2) і тире «←» (6), англійський знак &, вставне речення-ремарка, виділене графічно курсивом, дозволяють авторові моделювати негативно акцентовану емоційну ситуацію, що відображає емоційно-оцінне ставлення доньки до померлого батька *ein Unhold*, девіантну поведінку якого вона засуджує *verdammen*. Як наслідок, констатуємо перехід конотативу *Schuld* і нейтральної лексеми *Mann* у афективи, які стають виразними образами емоції провини. Самі ж емоції автор передає описовим шляхом, індивідуальними розділовими знаками, графемними засобами, скороченнями, словами-знаками, лексико-фразеологічними одиницями, okazionalizмами тощо: *–Soll ers büßen. –Und du: Statt dich noch lustig zu machen, solltest du aufpassen, daß in=dir nicht das Erbteil deines Vaters – –Er war auch !dein Vater: Lizi – – Ja; aber ich bin nicht gefühlstaub geworden; ich habe schon früh=zeitig getan, was du, Liebergeorg, voller Spott stets in den Wind geschlagen hast: an deiner Seele zu arbeiten, dich zu retten vor dem Stachel-des-Bösen, den dieser Unmensch in unser Fleisch gesetzt hat –undsowweiter undsowweiter Lizi mit all deiner pietistischen Leierkastenmusik: daß ich zuallererst hätte Demut-£-Dankbarkeit dafür erlernen müssen, daß wir beide sowohl dem-Waisenhaus als auch Dem-Krieg=der-Vorhölleauferden unversehrt – –?unversehrt, Lizi – –!Jawohl: !unversehrt – entkommen sind £ in ein Familiengehäuse aufgenommen wurden, woraufhin den Raum zur eigenen Seele (wie du das nennst) sozusagen als Wohnstube zum Familien-Sinn einzurichten wir Die Pflicht hätten um die empfangene Wärme aus einer Familiengemeinschaft dankbar-£-demütig weiterzugeben an die eigenen Nachkommen; –die Nachkommen von Leere u Ratlosigkeit, Lizi, für die ich Izig fähig bin Bestürzung zu empfinden angesichts des mir letztlich immer unerklärlichen Wollens-zum-Dasein: ?Weshalb will, was ist, auch ?bleiben – u: nicht viel lieber !nicht* [15, S. 22]. Відповідно до наведеного висловлювання можна виділити умовно емоцію презирства *lustig machen, Spott stets in den Wind geschlagen, Leierkastenmusik*, емоцію подиву *Er war auch !dein Vater, ?Weshalb will, was ist, auch ?bleiben*, емоцію інтересу *nicht gefühlstaub*, емоцію гніву *Stachel-des-Bösen, Unmensch*, емоцію страху *Vorhölleauferden*, емоцію печалі *Nachkommen von Leere u Ratlosigkeit*, емоцію сорому *fähig bin Bestürzung zu empfinden*. Серед названих емоцій домінують негативні (4), що, в свою чергу, апелюють до різного ступеня представленості: від мінімального (1 – страх, печаль) до максимального (3 – презирство). Так звані «мінімальні» емоції демонструє чоловік,

«максимальні» – жінка (2) й чоловік (1). При цьому жінка розкривається як чуттєва істота, маніфестуючи почуття презирства до брата, як психічна істота, переживаючи емоцію гніву та як соціальна істота, висловлюючи своє негативне ставлення до рідних – живих і померлих, поводячись усупереч соціокультурним нормам. Емоція гніву сигналізує не стільки про жіночу образу, скільки про її інтенсивність і тривалість.

Зміст і характер зазначених вище емоцій, що наближаються до афективних проявів, сформувався під впливом «аномального» чи протиприродного виховання персонажів *dem-Waisenhaus, Dem-Krieg=der-Vorhölleauferden, ein Familiengehäuse*. У цьому контексті аномалія є не лише якісною, а й кількісною мірою вияву емоційного.

Аналіз показує, що емоційні ситуації характеризуються мінливістю й динамікою способів зображення. Зафіксовано випадки з «невербальною емоційною поведінкою»: *1 Nachmittag verfolgten & jagten sie ihn – JETZ IS DEINE TÖLE !DRAN !WIR !KRIEGEN !DICH. SIE trieben Jungen=u=Hund vor die verkehrsbrausende Frankfurter Allee. [...]. Als die-Meute heran war, Allerausweg versperrt, nahm der Junge den kleinen Hund noch 1 Mal in den Arm, vergrub rasch sein Gesicht im weichen Fell – und warf ihn Aufdiestraße hinein in den tosenden Autoverkehr.....* [15, S. 128]. Підґрунтям для виникнення такої невербальної агресивної інтеракції є дружба восьмирічного хлопчика й маленького пса *Er=u=Seinhund unzertrenlich*. Тут простежується два типи невербальної емоційної поведінки: 1) індивідуальна й 2) колективна. Індивідуальна пов'язана з позитивними почуттями й емоціями (любов) «жертви» щодо свого «молодшого брата» й кодифікується через рухи: а) обличчя *vergrub sein Gesicht im weichen Fell*, б) рук *warf ihn Aufdiestraße hinein*, в) часу *rasch*, г) підсвідомість «←». В основі колективної лежать негативні почуття й емоції «тиранів», що проявляються, як уже зазначалось, через агресивність. За формою ця агресивність еквівалентна любові, за змістом охоплює: а) хронеміку *1 Nachmittag*, б) кінесіку *verfolgten, jagten, trieben*, в) просодіку *JETZ IS DEINE TÖLE !DRAN !WIR !KRIEGEN !DICH*, г) проксеміку *die Frankfurter Allee, heran war, Allerausweg versperrt*. Емоційний конфлікт між «тиранами» й «жертвою» нейтралізує каузативне жертвопринесення. Тут виходимо на проблему властивостей емоцій – амбівалентність, тобто «можливість поєднання двох протилежних за знаком емоцій в одному почутті» [5, с. 133]. Таким почуттям є любов до ближнього, життя, навколишнього світу. Отож високе моральне почуття може поєднати індивідуальну й колективну невербальну емоційну поведінку, зорієнтувати обидва типи на нові міжособистісні стосунки чи переосмислення останніх.

Реалізація семантики емотивів у емотивній ситуації пов'язана з назвою емоцій, їх ідентифікацією, природною інтенсивністю: *Und Dieangst, der ich dabei begegnet bin, ist noch von anderer Art als jene Angst, die Größte, deren Natur in=Jedemmenschen verschlossen liegt: Die*

Großeangst geboren zu werden [15, S. 127]. У наведеному прикладі емоція страху постає як жива істота *der ich dabei begegnet* і водночас як психологічне явище в динаміці: від поняття «страх» *Dieangst* до його диференціації *jene Angst*, метафоризації *die Größte* і генералізації *Die Großeangst*. Ознаки живої істоти в емоції *Dieangst* зумовлені давніми уявленнями про природу душі і її станів у тілесному вигляді [13, с. 166].

На основі «портретної схожості» норми поведінки й форми вияву емоційного стану виникає почуття **провини**: *Meine Strenge Unerbittlichkeit & Wut, war Strenge Unerbittlichkeit & Wut gegen mich, der ein Mal zuoft u ein Mal zuwenig weggelaufen ist. Zwei Mal Meineschuld.....* [15, S. 128]. Відбувається перенесення способу життя у зовнішньому світі на спосіб життя у світі внутрішньому, психічному. Таке перенесення супроводжується «протистоянням» соціально-психологічного психологічному *gegen mich*, індивідуальною невербальною емоційною поведінкою *weggelaufen ist*, кількісні вияви якої варіюють у межах частотності *ein Mal zuoft u ein Mal zuwenig*. Актуалізація семантики індивідуальної емоції провини **Meineschuld** поширюється на навколишній і внутрішній світ особистості, виходить за їх межі і «розсіюється» – пунктуаційний знак багатокрапка «.....». За таких обставин емоційне стає тримірним: зовнішнє «своє» – внутрішнє «своє»– зовнішнє «чуже».

Уподібнення емоції горя паразитові трапляється у такому прикладі: *Das-Leid ist wie ein Parasit; frißt von der äußeren wie von der inneren Gestalt eines Menschen. Dabei geht so-Mannches verloren, das wichtiger ist als der Federschmuck* [15, S. 365]. Емоційне порівнюється із автономним організмом *Parasit*, що живе всередині людини й живиться її шкіряним покровом *äußeren* і внутрішностями *inneren*. Більш того, емоційне руйнує все єство людини *so-Mannches verloren*, яке мислиться як головна її складова *das wichtiger ist als der Federschmuck*. Звідси виходить, що емоція горя є загрозою земного буття індивіда.

Емоційне може мати ознаки «волюнтативного»: *Für diesen Jungen mochten sich seit-Damals derlei schandbare Unterwürfigkeit mit jener=Anderen=Schande, der er selbst entstammt, verbinden & so seine Verachtung=mir gegenüber doppeln. Haß, der Kinder Widerwille gegen die eigenen Eltern ihrer Eltern-schaft wegen, bildet das fundamentale Erbe* [15, S. 131]. У наведеному прикладі волюнтатив передається іменниковими дериватами *Unterwürfigkeit* і *Widerwille*, модальним дієсловом *mochten* у третій особі множини, переносом вказівних займенників *diesen* і *jener* у сферу прикметників, іменників *Schande* і *Haß* – у сферу відносних займенників *der*, вказівного займенника *selbst*, присвійного займенника *seine* – у сферу особового займенника *mir*. Емотивні ситуації, виконані в такій манері, набирають глибокого психологізму і водночас драматизму, якщо інтереси адресанта суперечать інтересам адресата [6, с. 135–153]: *Das Mädchen, das wohl mit Allem, nur nicht mit homerischem Gelächter gerechnet hatte u: also nichts verstand, mußte*

denken, ich lachte über sie : Tief errötet lief sie davon, aus der Wohnung jetzt, von ihm fort wenig später [15, S. 133]. Фразеологізмом *mit homerischem Gelächter* Рейнгарт Їргль описує реакцію батька на занадто слухняну поведінку свого сина, а словосполученням *Tief errötet* – емоцію сорому дівчини на девіантну поведінку батька. Когнітивне *nichts verstand, mußte denken* актуалізує емоційне, репрезентоване невербально, а саме: голосом *lachte über sie*, інтенсивністю кольору обличчя *Tief errötet* і рухом *lief sie davon*. При цьому рух корелює із межами простору: а) обмежений і обжитий *Wohnung*, б) векторний і невизначений *von ihm* та часом: а) теперішнє *jetzt*, б) майбутнє *später*. Отже, семантика емотивів, що беруть участь у творенні емотивної ситуації детермінована соціально-психологічно й біологічно.

Функціонально-семантичне навантаження емотивів зростає через своєрідне обрамлення – уживання одного й того ж слова на початку й у кінці контексту, через диференціацію і водночас генералізацію (за формою) та через лексико-семантико-граматичну трансформацію: *Zu lieben nur, was nicht zu halten ist «Zweitlieben», ein herbstisches Lieben* [S. 294]. Саме за допомогою семантичного повтору *lieben, «Zweitlieben», Lieben* актуалізуються нові контекстні відтінки значення «кохати». У випадку *lieben* маємо глибоку сердечну прихильність чоловіка до жінки як особи іншої статі, у випадку *«Zweitlieben»* – свідому, стійку сердечну прив'язаність чоловіка до своєї колишньої дружини, у випадку *Lieben* – згасання чоловічих почуттів. Аналізоване почуття представлено динамічно й образно за окремлішньою схемою, яка зводить емоційне до нуля. При цьому втрата коханої має вирішальне значення для переходу до нових, так званих «глобалізованих» стосунків *Liebe: Sie flößten Anderenmenschen Furcht ein, würden sie diese Bevölkerung, seinen Umgang, erblicken; ihm=allein erschufen sie Liebe – jene Art, die nur in der Abwesenheit alles Geliebten bestehen kann* [Там само]. «Глобалізація» семантики *Liebe* необхідна для прояву емоційних тенденцій, які формують новий життєвий досвід *bestehen kann* і вивільняють простір для духовності *jene Art*. Отже, семантика емотивів у цих емотивних ситуаціях переключає увагу її учасників із однієї проблеми на іншу.

У комбінованих чи емоційно-емотивних ситуаціях емотиви вживаються на позначення об'єкта (носія негативного емоційного стану): *–Nunja, Damals werden die-Züge !pünktlich gefahren sein. Schließlich galt der-Bahn Personen zu befördern noch als Aufgabe, u: nicht wie Hier&heute als leidiges Übel* [S. 141], правди: *Und Niemand kennt !seinen Preis. So bleibt nur Der Schmerz, das Kriterium für Wahrheit* [S. 285], суб'єкта (носія негативного емоційного стану): *?Hast du, Vater, wenigstens Corina ge?achtet. – (Aber er, mein «Sohn», will Keineantwort hören, sondern redet sogleich weiter und fügt hellstichtig an:) –Weil Henriette !mir die Falschmutter war, kannst !du sie lieben auch über ihren Tod hinaus* [Там само], внутрішньої характеристики суб'єкта (носія негативного емоційного стану): *?Wie aber konnte I=solch nach-Außen-hin schemenhaft*

unscheinbarer, im=Innern **gärender** Mensch überhaupt eine Frau ?kennenlernen, mit=ihr ?vertraut werden, sie ?heiraten. Weil die meisten Frauen ein Gefühl besitzen für Geschichten, wittern sie solche wie beim Betreten einer schwarzen Höhle deren Ausdehnung ins Dunkel: Da !muß doch in Seelen-Tiefen Etwas sein, das diesen Unscheinbaren scheinen macht – Das läßt ihn die Töne finden – denn sein heimliches Tun, das Musikkomponieren, konnte nicht über-Langezeit verborgen bleiben –; ein Windhauch Geheimnis, !das wollen die-Frauen=für=sich aufspüren, u wenn die-Frauen noch jung sind, haben sie meist von ihrem Verlangen noch manches dreinzusetzen als Spiel – [S. 289], емоційного стану: а) подив Voresrt, sagten uns die-Ärzte. Wegen der-Nachsorge Ihrer Ope-Ratzion &so. !Ach – das haben Sie nicht ?gewußt. – Der Polizist **schaut mich groß an**, nachdem er die Reaktion des Patienten sah: als hätt ein Stromschlag ihn durchfahren, **starrt** der mit seinen verschwollenen Augen aus dunkelvioletten Höhlen seinerseits auf mich [S. 329], б) тривога, страх Rot Aufzuckendes in den Winternächten, heftigen Widerschein Desfeuers in dunklen Stunden schießend –: Was von– !Dort heraufzieht ist !kein Wintergewitter..... Die Menschen in den Ortschaften an der Oder **packt Unruh, Furcht**, sie wollen fort, Alles liegenlassen hier, fliehen Richtung Westen [S. 331], в) радість Es heißt, die-Russen hätten von ihrem Führer Stalin Den-!Befehl erhalten, deutsche Frauen zu schänden. Wer Dem-Befehl nicht gehorcht, wird von Exekutionskommandos der-eigenen-Truppe erschossen. Verwaltigen, um den-Stolz Der-Deutschen-Frau zu !brechen, Deutsche wahllos zu ermorden: Keintag ohne 1 Deutschen Tod, soll der Schriftsteller Ilja Ehrenburg **froh=lockt haben**: Ihr werdet sehen, welch ein **!Spaß** das ist, Deutsche zu töten [S. 371], г) мовчання Unde Nachbarn, de bolnischen, mid denen mir=Deudsche über Generadsjon friedlich dsusammgelebd ham, die machden mid eimal Gnübbel-aus-dem-Sagg. !Dseiden warn Das. – Und dann noch mal Derver!fluchdehilder &soweiter. Werner **schwieg** zu alldem [S. 348] тощо. Очевидно, що семантика емотивів у комбінованих ситуаціях відображає як негатив, так і позитив. Перевага негативу може бути доказом правомірності висновку про те, що «художнє» й реальне життя ототожнюються, оцінюються за значущістю у розрізі культурних стандартів [2].

Із зазначеного вище випливає, що особливості вияву семантики емотивів корелюють із емоційною, емотивною чи комбінованою – емоційно-емотивною ситуаціями, модальність яких за оцінною шкалою релевантна позитиву, негативу, нейтральному. Виходячи з лінгвосеміотичної класифікації емотивів, диференціацію їхньої семантики визначаємо на вербальному рівні через діалектику афективів і конотативів, на невербальному – через мовний код емоційної поведінки, в тому числі акустичний, оптичний, темпоральний засоби спілкування. П е р с п е к т и в н и м є подальший аналіз і впорядкування критеріїв класифікації семантики емотивів у сучасному німецькому поетичному мовленні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Арнольд А.И. Стилистика современного английского языка : [учебник для вузов] / А.И. Арнольд. – М. : Просвещение, 1990. – 300 с.
2. Арутюнова Н.Д. Типы языковых значений: Оценка. Событие. Факт / Н.Д. Арутюнова. – М. : Наука, 1988. – 341 с.
3. Бабаева Р.И. Междометия в обиходном дискурсе (на материале немецкого языка) / Р.И. Бабаева // Вестник Ивановского государственного университета. Серия «Гуманитарные науки. Филология» : [науч. журнал]. – Иваново : Изд-во ИГУ, 2008. – Вып. 1. – С. 72–80.
4. Гамзюк М.В. Эмотивный компонент значения у процесі створення фразеологічних одиниць: На матеріалі німецької мови : [монографія] / М.В. Гамзюк. – Вид. центр КДЛУ, 2000. – 256 с.
5. Кириленко Т.С. Психологія: емоційна сфера особистості : [навч. посібник] / Т.С. Кириленко. – К. : Либідь, 2007. – 256 с.
6. Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту / М. Крупа. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2005. – 416 с.
7. Приходько Г.І. Способи вираження оцінки в сучасній англійській мові : [монографія] / Г.І. Приходько. – Запоріжжя : ЗДУ, 2001. – 362 с.
8. Приходько А.И. Роль и место эмоций в формировании картины мира / А.И. Приходько // Новая филология : [зб. наук. праць]. – Запоріжжя : ЗНУ, 2010. – Вип. 37. – С. 52–55.
9. Психологічний словник / [уклад. В.І. Войтко]. – К. : ВШ, 1982. – 216 с.
10. Ренц Т.Г. Романтическое общение в коммуникативно-семиотическом аспекте : автореф. дис. ... доктора филол. наук : спец. 10.02.19 «Теория языка» / Т.Г. Ренц. – Волгоград, 2011. – 39 с.
11. Риффатер М. Критерии стилистического анализа / М. Риффатер // Новое в зарубежной лингвистике. Лингвостилистика. – М. : Прогресс, 1980. – Вып. IX. – С. 69–97.
12. Роменець В.А. Історія психології: Стародавній світ. Середні віки. Відродження : [навч. посібник] / В.А. Роменець. – К. : Либідь, 2005. – 916 с.
13. Тараненко О.О. Про демінутив як вияв національної ментальності (деякі паралелі) / О.О. Тараненко // Проблеми зіставної семантики : [зб. наук. праць]. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2009. – Вип. 9. – С. 43–52.
14. Шаховский В.И. Категоризация эмоций в лексико-семантической системе языка : [монография] / В.И. Шаховский. – М. : Изд-во ЛКИ, 2008. – 208 с.
15. Jirgl R. Die Stille / Reinhard Jirgl. – München : Deutscher Taschenbuch Verl., 2011. – 544 S.